

naziv akta	SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA OBČINE NAKLO (SPREMEMBE ŠT. 1)
obvezna priloga	IZVLEČEK IZ HIERARHIČNO VIŠJEGA PROSTORSKEGA AKTA
pripravljaivec akta	OBČINA NAKLO, Stara cesta 61, 4202 Naklo
izdelovalec	DOMPLAN D.D. Bleiweisova 14, 4000 Kranj direktorica: SAŠA KRČ
odgovorni vodja	NASTA RAK, univ. dipl. inž. kraj. arh. PKA PPN ZAPS 1827
št. projekta	UD/483-82/17
faza	Dopolnjen osnutek
datum	Maj 2024

1. STRATEŠKI DOKUMENTI

1.1. Strategija prostorskega razvoja Slovenije - SPRS

(Odlok – OdSPRS, Ur.l.RS, št. 76, 15.7.2004)

- Državni zbor RS je prostorsko strategijo sprejel 18. 6. 2004.
- SPRS je temeljni državni dokument o usmerjanju razvoja v prostoru. Podaja okvir za prostorski razvoj na celotnem ozemlju države in postavlja usmeritve za razvoj v evropskem prostoru. Določa zasnovo urejanja prostora, njegovo rabo in varstvo.
- Prostorska strategija opredeljuje zasnovo in prioritete bodočega prostorskega razvoja RS, za obravnavan prostor so pomembna sledeča poglavja:
 - enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor,
 - policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj,
 - povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja,
 - vitalnost in privlačnost podeželja ter krepitev prepoznavnosti,
 - prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi.

Izhodišča in cilji prostorskega razvoja RS

Temeljno načelo strategije je vzdržen prostorski razvoj; »to pomeni zagotavljanje take rabe prostora in prostorskih ureditev, ki ob varovanju okolja, ohranjanju narave in trajnostni rabi naravnih dobrin, ohranjanju kulturne dediščine in drugih kakovosti naravnega in bivalnega okolja omogoča zadovoljitev potreb sedanje generacije brez ogrožanja prihodnjih generacij.«

Značilnosti slovenskega prostora so med drugim:

- slovenski prostor je prepoznaven po raznovrstni kulturni krajini, stavbni in naselbinski dediščini ter raznolikih in prostorsko razsežnih naravnih sistemih,
- pomembni so njegova gozdnatost, vodnatost, ohranjenost vodotokov, biotska raznovrstnost in biotska pestrost,
- značilna je zgoščena poselitev ravninskih delov, majhna razpršena naselja, ki so tradicionalno navezana na ruralno okolje,
- izjemna arhitekturna identiteta in kulturna dediščina, ki je prisotna v številnih naseljih.

V zvezi s tem Strategija opozarja, da:

- Slovenija kljub strateško ugodni prometni legi nima modernih terminalov za kombinirani tovorni promet. Pomanjkljiva je prometna oskrba gospodarstva ter povezava med središči in njihovimi zaledji, omrežje javnega potniškega prometa je med seboj nepovezano in nerazvito predvsem v smislu intermodalnosti in logistike,
- pritisk na prostor na obrobju večjih naselij in mest negativno vpliva na stanje v okolju,
- razpršena poselitev, veliko število naselij vpliva na obseg in strukturo komunalne infrastrukture, komunalne infrastrukture ali pa je razdrobljena, neučinkovita, zastarela. Problem predstavljajo predvsem izgube na področju oskrbe z vodo (ponekod tudi do 40%) in skromno javno kanalizacijsko omrežje,
- povečana stopnja ogroženosti nekaterih območij zaradi neustreznega gospodarjenja z naravnimi viri.

Zasnova SPRS

- Enakovredna vključenost RS v evropski prostor. Slovenija kot del velikih evropskih regij prevzema aktivno vlogo in mora izkoristiti svoj položaj. S sosednjimi državami se spodbuja oblikovanje čezmejnih regij zlasti na hribovitih, teže dostopnih območjih s številnimi problemi gospodarskega in demografskega nazadovanja. V tem povezovanju mora biti Slovenija enakovreden partner, zato se krepi obmejna urbana naselja in s tem povečuje vpliv slovenskih obmejnih regij.

- Slovenija se vključuje v evropska infrastrukturna omrežja (TEN), ki se jih v Sloveniji uresničuje v okviru V. in X. panevropskega prometnega koridorja in energetskega TEN koridorja, morskega prometnega koridorja, s prečnimi prometnimi povezavi med prometnimi koridorji.

Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj:

Policentrični urbani sistem tvori omrežje:

- središč mednarodnega, nacionalnega, regionalnega pomena (Kranj, Jesenice-Radovljica),
- središč medobčinskega pomena,
- pomembnejših lokalnih središč in lokalnih središč,
- podeželska in turistična naselja.

Razvoj poselitve se prednostno usmerja v urbana naselja, ki so že središča ali pa se bodo kot taka razvila zaradi značilnosti svojega položaja v omrežju naselij in potreb zaledja.

Lokalno središče zagotavlja prebivalcem naselja in njegovega zaledja vsaj možnosti za vsakodnevno oskrbo, osnovno izobraževanje, informiranje in druženje. V naseljih, ki so zaposlitvena središča območij se oblikuje manjše gospodarske cone. Če ima središče funkcijo občinskega središča, mora samostojno ali v sodelovanju z drugimi pomembnejšimi lokalnimi središči zagotavljati zadostno in dostopno oskrbo z družbenimi in drugimi storitvenimi dejavnostmi, ne glede na obseg svojega gravitacijskega območja.

Vitalna in urejena mesta ter usklajen razvoj širših mestnih območij

Zaradi racionalizacije prometnih tokov, smotrnega razmeščanja delovnih mest, stanovanj, storitvenih in proizvodnih dejavnosti na širšem mestnem območju, ki obsega območja več lokalnih skupnosti, se prostorske potrebe razvoja mest in drugih naselij načrtuje in ureja na osnovi medobčinskega sodelovanja,

Z vidika usklajenega razvoja prostora imajo širša mestna območja posebno vlogo v policentrični strukturi urbanega sistema. Za ta območja so značilne močne vsakodnevne delovne in druge migracije, ki povzročajo gost promet – predvsem z osebnimi avtomobili, kar obremenjuje celotno območje. Širše mestno območje je tesno povezano z osrednjim mestom, v katerem so številna delovna mesta, raznolike in raznovrstne proizvodne in storitvene dejavnosti. Praviloma obsega območje več lokalnih skupnosti, ki obkrožajo mestno občino.

Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture

- Spodbuja se usklajen razvoj prometnega omrežja in omrežja naselij, povezanost in razvoj prometnih vozlišč ter prometno-logističnih terminalov. Prometno omrežje se razvija kot celovit prometni sistem, ki povezuje vse oblike in vrste prometa.
- Javni potniški promet se medsebojno povezuje (razvija s podporo države) dopolnjuje z ne motoriziranim prometom in v manjši meri z osebnim avtomobilskim prometom.
- Posebno skrb se nameni dobrim povezavam med podeželjem in urbanimi naselji v posameznem regionalnem območju. Kolesarski in peš promet se razvijata v povezavi s turistično ponudbo.
- Za ustrezen razvoj poselitve in gospodarskih dejavnosti ter njihovo vključevanje v mednarodna infrastrukturna omrežja se sočasno spodbuja izgradnjo gospodarske javne infrastrukture.
- Z načrtovanjem infrastrukture je treba spodbujati razvoj in povezanost virov šibkejših in obmejnih regij z območjem osrednje Slovenije.
- Prometno omrežje naj povezuje urbana območja s podeželskimi, oddaljenimi, obrobni in strateško ali drugače pomembnimi območji.

- Primerno dostopnost in povezanost z mednarodnimi tokovi vseh območij se zagotavlja z razvojem sekundarnih (prečnih) prometnih povezav, ki se navezujejo na evropsko infrastrukturno omrežje.
- Za povečevanje učinkovitosti prometnega pretoka se spodbuja intermodalne prometne povezave in razvoj železniškega omrežja, ki v prihodnosti prevzema večino daljinskega tovornega prometa.
- Spodbuja se gradnja energetskih objektov, s katerimi se omogoča kvalitetno in zanesljivo oskrbo Slovenije z energijo. Pri umeščanju novih energetskih objektov v prostor se ob upoštevanju načel vzdržnega prostorskega razvoja zagotavlja njihovo optimalno vključenost v slovensko energetsko omrežje in preprečuje prekomerne vplive na prostor in okolje.

Vitalnost in privlačnost podeželja

Spodbuja se razvoj gospodarskih dejavnosti, ki v povezavi s kmetijstvom in gozdarstvom omogočajo ohranjanje poseljenosti in vitalnosti podeželja ter s tem prispevajo k visoki kvaliteti, prepoznavnosti in doživljajski privlačnosti naravne in kulturne krajine. V urbanih naseljih na podeželju se spodbuja razvoj delovnih mest in s tem zmanjšuje vsakodnevne delovne migracije.

Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine

Krajino se razvija kot naravno in kulturno krajino, kot urbano krajino in kot kmetijsko intenzivno krajino, spodbuja se ohranjanje in kvalitetno upravljanje v območjih s prepoznavnimi naravnimi in kulturnimi kakovostmi v povezavi z gospodarskimi možnostmi, ki jih te posebnosti omogočajo, posamezne kakovosti se določi v postopkih prostorskega načrtovanja na regionalni in lokalni ravni in se jih kvalitetno vključi v prostorski razvoj.

Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi

- Prostorski razvoj se prilagaja problemom in potencialom teh območij (omejenost vodnih virov, naravne in kulturne kakovosti, hribovita in gorska območja)
- Manjša in večja območja, kjer so prisotne naravne in kulturne značilnosti v alpskem, predalpskem svetu, se obravnava kot funkcionalni sestavni del urbanega prostora in podeželja. Za ohranjanje njihovih kakovosti in pomena se spodbuja razvoj dejavnosti, ki omogoča gospodarski razvoj območij na varstvenih izhodiščih. V obmejnih območjih z Avstrijo, kjer so podobna območja, se spodbuja skupna obravnava prostorskih razvojnih vprašanj.

Razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni

Razvoj poselitve - SPRS podaja usmeritve glede:

- razvoja mest in drugih naselij (prednostna je prenova, ohranjanje oblikovne prepoznavnosti v naseljih, kjer se razvija turizem, območja počitniških hiš strnjeno, usklajeno),
- racionalne rabe zemljišč in objektov v naseljih,
- komunalnega opremljanja zemljišč ter
- arhitekturne prepoznavnosti mest in drugih naselij (območje spada v Gorenjsko arhitekturno regijo).

Podrobneje se območja arhitekturnih regij in usmeritve za ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti določijo na podlagi strokovnih podlag v okviru izdelave RPR ali SPRO.

Razvoj gospodarske javne infrastrukture:

- omrežje daljinskih cestnih povezav mednarodnega pomena se navezuje na omrežje daljinskih cestnih povezav enakega pomena sosednjih držav in poteka med drugim tudi v smeri Beljaka preko Jesenic do Ljubljane in naprej proti Zagrebu (X. koridor),
- omrežje daljinskih železniških povezav mednarodnega pomena. Za navezovanje na evropsko »TEN« infrastrukturo omrežje ter X. panevropski prometni koridor, se rekonstruira in dogradi daljinske železniške povezave mednarodnega pomena, ki bodo omogočale hitrosti do 160 km/h (tudi) v smeri Ljubljane do Jesenic in naprej proti Avstriji,
- za potrebe domačega zračnega prometa se na nacionalni ravni z navezavo na središča regionalnega pomena, razvija javna letališča/helioporte za domači zračni promet ter se pri tem upošteva tudi potrebe reševalnih služb,
- proučijo se nove regionalne železniške povezave, ki bodo povezovala Tržič s Kranjem
- razvoja TK in energetske infrastrukture, oskrbe z vodo, sistema odpadnih voda in ravnanja z odpadki.

Razvoj krajine

Podane so usmeritve glede:

- prepoznavnost Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine
- naravne kakovosti krajine, (Natura 2000),
- raba naravnih virov,
- povečana sonaravna lesna proizvodnja,
- raba voda: za rekreacijo,
- samooskrba z mineralnimi surovinami, ki zagotavlja uravnoteženo oskrbo in dostopnost tudi za prihodnje generacije
- razvoj turizma in pristočasnih dejavnosti: v alpskem in drugem gorskem svetu, kjer za to obstajajo prostorske možnosti se načrtujejo tako, da jih je mogoče uporabljati v vseh letnih časih.

Obrambne dejavnosti

- Prostorske omejitve za razvoj na območjih potencialnih naravnih ali drugih nesreč in na območjih vodo deficitarnosti.

2. IZVEDBENI DOKUMENTI

2.1 PROSTORSKI RED SLOVENIJE (Uredba – PRS, Ur. l. RS, št. 122, 12. 11. 2004)

Splošna pravila prostorskega načrtovanja

Temeljno načelo prostorskega reda je vzdržen prostorski razvoj. Postavljene so zahteve po izdelavi analiz tako razvojnih možnosti kot študij ranljivosti pri pripravi prostorskih dokumentov na vseh nivojih ter po presoji prostorskih ureditev v variantah kadar pride do konflikta med razvojnimi in varnostnimi potrebami. Presoja omogoči vrednotenje in izbor tiste variantne rešitve, ki bo optimalna tako iz razvojnega kot varstvenega vidika.

Ostale usmeritve se nanašajo na:

- varovanje in širjenje javne koristi,
- usklajevanje varstvenih potreb z razvojnimi možnostmi,
- poenotenje metod pri pripravi strokovnih podlag.

Členitev prostora

Pri členitvi prostora se upoštevajo varovana, zavarovana ali ogrožena območja s področja varstva okolja in njegovih delov, ohranjanja narave, varstva kulturne dediščine in rabe naravnih virov v skladu s predpisi, ki urejajo ta področja, kakor tudi prepoznavnost krajine, naravne kakovosti krajine, prepletanje kmetijskih in gozdnih dejavnosti, urejanje kmetijskih zemljišč ter druge kakovosti naravnih in ustvarjenih sestavin prostora.

Načrtovanje prostorskih sistemov

Prostorske sisteme poselitve, gospodarske infrastrukture in krajine je treba načrtovati medsebojno usklajeno tako, da se sistem poselitve združuje v policentrično omrežje mest in drugih naselij zagotavljanjem usklajenega razvoja komplementarnih dejavnosti, učinkovite povezanosti in oskrbe s sistemom gospodarske infrastrukture ter kakovostnega razmerja do sistema krajine.

Načrtovanje sistema poselitve

Strateška usmeritev na področju načrtovanja poselitve je da se poselitev oz. naselja ne širijo kvantitativno temveč kvalitativno, prednostno v okviru prenove naselij.

Opredelitev in načrtovanje poselitvenih območij

Pravila načrtovanja poselitvenih območij predpisujejo upoštevanje zmogljivosti prostora, racionalnost opremljanja stavbnih zemljišč, značilnosti obstoječega omrežja naselja ter pozidave.

Notranji razvoj poselitvenih območij

Notranji razvoj naselij je treba uresničevati s prenovo naselij in delov naselja in z zgostitvami ekstenzivno izrabljenih poseljenih površin. Poleg tega se kot kvaliteta in usmeritev izpostavljajo pozitivne lastnosti tradicionalnih mest, ohranjanje starih mestnih jeder in kulturne dediščine, ter usmerjanje v obnovo stanovanj in uvajanje različnih dejavnosti v ta območja.

Širitev poselitvenih območij

Širitev poselitvenega območja je dopustna kadar smotrnega razvoja in skladnosti urbanih kvalitet ni mogoče zagotoviti z notranjim razvojem naselja in ko so že izkoriščene proste površine oziroma lokacije, ki so primerne za zgostitve, prenovo ali spremembo rabe.

Načrtovanje grajene strukture

Pravila pri načrtovanju grajene strukture opredeljujejo oblikovna in funkcionalna merila ter pogoje, ki opredeljujejo urejanje prostora znotraj posamezne prostorske enote.

Načrtovanje zelenih površin in drugih javnih odprtih prostorov

Opređeljene so predvsem zahteve in priporočila glede oblikovanja in povezovanja javnih zelenih površin in odprtih površin v naseljih z naravnim zaledjem v enoten zeleni sistem. Hkrati določajo tudi osnovna pravila za načrtovanje parkov, igrišč, območij namenjenih vrtovom ter trgov in drugih javnih površin.

Gradnja objektov izven poselitvenih območij

Pravila opredeljujejo pogoje in temeljne zahteve za gradnjo objektov izven območij strnjene poselitve; predvsem v redko poseljenih območjih in v območjih kjer ima taka poselitev značaj avtohtone poselitve. Zahteve omogočajo ohranitev poselitve na teh območjih.